URTARRILLA
19
Igandea
Bilbao, 1936

Euzkadi

ARPIDE-SANEURIJA
Bilbao'kua ... ... 9,00 irko. iru ile.
Bilbao'atazkua ... 11,25 " "
Idazki-itunmena ... 62,00 " urtez
Atzeŕijetakuak ... 112,50 " "

Beldayen itunduba

XXIV urtia || Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17,1.° || 234 Idazkutxa || 17.810 Urrutizkiña || 7.198 zenbakiia

Gayak

"GEYEN EMOTEN DABENARI"

Gixonen autaŕkijak txaŕitxubak bai diran dirubaz erosteko oturea, Gandarias eta Alende aldun-geyak ekaŕija da.

Urtetxubak dira, urte askotxu... Ondiño, ni, gastetxuba nintzan, eta autaŕki-arazuetzaz ezertxu be enekijan.

Ene atita zanak-eta, baña, auteskundien usaña beriala aŕtu ixan eben, eta auteskundietzazko baŕiketalditxubak erabilten iñarduten ziran.

—Juan Tomas Gandarias, liberal partidutik ei-datoŕ—batzuk esan oi-eben.

—Alende, karlisten partidutik datoŕ, ba—beste batzuk esaten eben.

—Eta diruba emongo dabela diñue—uŕenguak esan eban.

—¿Diruba emongo dabela? Liberalen aldetik txal baten diruba ongoxe aŕtu ixan dabenak, bat baño geyago dirala esango neuskixube, nik—beste batek uartu eban.

—Diruba oŕen samuŕ ba-darabile, botua nok emon ixango dabe, bai, txal baten diru-ordez boto-papel bat emongo ez leuken asko eztira ixango-ta—uŕenguak epatuten eban.

Eta Gandarias-Alende baltz-zurijen aŕteko auteskunde-zabalgundia egiten asi ziran egunetik auteskundiak egin ziran egunerarte entzuten zana, bata-bestiagaz buŕuka gogoŕian asi ziran liberal-karlistak bananduten ebezan dirutzeatzazko ipuñak ixaten ziran.

Gandarias'ek, eguneko alogera ixantauta, beretzat autaŕkijak batzeko gixonak autu ebazan. Autaŕki-batzale arei, "ajentiak" esaten eutsen.

Eta "boto"-batzale areik, txalak eta txaŕijak erosten abere-erosliak etxerik-etxe ibili oi-diran lez, autaŕkijak erosten etxerik-etxe asi ziran.

Gandarias'en alderdikuak asi ziranian, Alende'ren alderdikuak be autaŕki-bila asi ziran.

Eta batzuk eta bestiak, basetxerik-basetxe, eŕi osua arakatuten eben. Eta eltzen ziran leku gustijetan erantzun bardiña ixaten eben: "nire botua, geyen emoten dabenentzat ixango da".

—Guk, boto bakotxagatik, 400 eŕial emoten doguz—Alende'ren alogerekuak esaten eutsen.

—Bestiak, (Gandarias'en otseñak) 500 eŕleraño elduta dagoz.

—Areik 500 emoten ba-dabez, gu be arein azpitik ezkara geratuko—Gandarias'taŕak, ostera be.

—Nire ta semiaren botuak eruan gura ba-dozubez, bakotxarenagatik bosteunbana baño geitxubago emon biarko dozube—boto-jabiak baŕiro be.

—Geyagoren eskabiderik ez ixatekotan, seireunbana emongo yatzubez, bai, ta tratua saŕatuta geratuko da—boto-erosliak.

—Eztago olakorik, eztago goya saŕatuterik. Baderitxazube, goya libre dala, be-toz seireunok, eta bardiñian, bestiak geyago emoten eztaben artian, nire ta semiaren botuak, zeubentzat ixango dira—boto-saltzaliak.

Eta olantxe ibilten ziran, botuari al eben saneuŕi aundijena erain gurarik.

Eta onetan auteskunde-eguna eldu zan. Etxerik-etxe boto-bila ibiltiak amatu ziran.

Eta eguna eldu zanian, eŕiko botantiak (olantxe esaten eben), auteskundia egingo zan etxe-ingurura batu ziran.

Batzuk, auŕetik diruba aŕtuta egozanak, abere-azokara saltzen eruan oi-dabezan aberien antzian, "boto-batzalien" zainpian aldratxuka juaten ziran euren botuak emoten.

Euren botubai saneuŕi obatxubagua erateko asmuz, iñogaz "compromixo pirmerik" egin ezebenak, an auteskundia egiten eguan etxe-auŕian, azokean salgai egoten diran antzian ikusten ziran, "boto-merkatariŕik" juaten yakenentz-edo ikusteko eran, zoli ta urduri ikusi be.

Gandarias'en otseñak, nire jayoteŕijan, autarki bakotxa saspireun eŕial ordainduten eben. Eta azkenengo ordurarte saneuŕi geyagoren zuxuban "boto-azokean geratu ziranak, 700 baño geyago emotekorik etxuakijuela ikusi ebenian, euren autaŕkijak Gandarias'eri emon eutsoezan.

Alende karlistiaren "boto-erosliak", 600 erlerarte eldu ziran. Beraz, Alende karlistiak, orduko "botaziñua" galdu-egin eban.

Eta Gandarias liberalak, "boto" bakotxagatik diru geyago emon ebalako, irabazi.

¡Boto bakotxagatik 700 eŕial...! ¿Dirutza aundija, ezta irakuŕle? Alan dirudi. Baña uste bako txindi-zabaltze arek batzuben aŕtian soŕtu ixan eban diru-zaletasuna asebetetako beste etzan ixan.

Azken bako diru-zale aretako bateri jazo yakan jazokun bakana edestuko dautzubek. Diru-zale a, 700'gaz be etzan bete. Geyago biaŕ ebala esaten eutsen. Eta maltzuŕtzaŕ aundijak alakuak, azkenengo orduban alde bijetakuak bata bestiaren leyan asita "eŕematian" lez bere "botuaren" sanauŕija mila eŕletik gora igongo zalakuan, bere bototxubari estimaziñotxuba emoten asi zan.

Gandarias eta Alende'ren alderdijetako "boto-erosliak", baña, maltzuŕ diru-zaliaren asmua beriala ezagutu eben. Eta alkaŕekin itunduta gero, diru-zale zeken areri jaramonik ez egitia erabagi eben. Eta alantxe egin be.

Bitaŕtian, baŕiz, auteskunde-orduba amatu-egin zan. Eta diru-zale zekenari, zeken gustijei jazo oi-yakena jazo yakan: ez Gandarias, ez Alende'ren txindi barik geratu zan.

Ordutik auŕera, Sabin Irakasliak irazi eban Euzko-Alderdi Jeltzalia agertute nasi ixan dan aŕte, gure baseŕitaŕak eta baseŕitaŕak eztiran asko be, euren autaŕkijakatik txindija aŕtzeko, auteskundiei begira egoten ixan dira.

Gandarias eta Alende'k auteskunde areik bide zirala, autaŕki-azokara batu eben beste gixon-abere eruan ixan dauan auteskunderik eztogu iñun ezagutu. Auteskunde areik baño basatijagorik, ixan be ezin leikez ixan. An ezeguan liberalik, ez karlistarik. An dirurik geyen emoten ebanari autaŕkija emoten yakan, bata ipeŕnuko txiŕi bere adaŕakaz juan ixan ba'litzakijue be.

卐 卐 卐

Datoŕen ilako auteskundietan be, bakaldaŕak eta nastekuak, txindija emongo ei-dabe. Gure autaŕkijak, irakuŕle, ¿norentzat ixango ete-dira? ¿Geyen emoten dabenentzat? ¡Eztot uste...! Gure autaŕkijak gixabidia, Jaun-Goikua eta Lagi-Zaŕa aldeztuko dabenentzat ixango dira.

Uribitaŕte'taŕ Ibon.

Apostu bat

Lotsa-bakuai ankak ezin ebagi daikieguz, bai?, eta beste bide batez ibili gadixan. "La Gaceta"txuk dirauskunez abeŕtzaliok lepo-bete emongo daukube eskumaŕak. Tira, ba. Apostu bat egin daigun.

"Gaceta"ko gixontxubak garatzetan barna ibili diran ezkero, apostu au ontzat aŕtuko dauskube. Notarijo baten auŕian eta lau edo bost zaldun aberatzen garantzijaz apostu au egingo dogu. Eskumaŕak kenduko dauskun bentajan dagon autaŕki bakotxagatik ogeŕleko bat emongo dautsogu. Amaŕ mila autaŕki kentzen ba-dauskubez, amaŕ mila ogeŕleko (duro) emongo dautsoguz euzko-langileen aŕtian bananduteko. Eta eskumaŕai abeŕtzaliok kenduko dautsogun boto bakotxagatik eurek be ogeŕleko bat emongo dauskubela, zin-begije.

Apostu onek zapaŕada galantak aterako dauz. Alderdi bijok, batek baño bestiak indaŕ geyago daukela uste ba-dabe, auzaŕtu bediz. Euzko-langiliak zer jana eukiko leukie. Urkixo'k-eta ogetamaŕ mila ogeŕleko emon biaŕ-ixango leukiez. Baña olako aposturik eztau onaŕtuko. Bai zera!

Eup, baserritarrak

—

"La Kaltzeta del Norte"
sorgin biraoleak,
agin usteldun atso
tximuŕez beteak,
aduŕez loitu nairik
euzko-abertzaliak
txisturtika diardu
¡eta eŕukaŕia!
aurpegian sortu dau
bere txistontzia.

Aurpegira jausten da
"kaltzeta" gaxoa
zerurantz jaurtiten dan
adur ta txistoa.
Olan geideantzako
dogun goŕotoa
biurtzen da gogoan
gogo-gardanoa,
batez-be guzuŕean
ba-dago sortua.

Idatziagaz nai dau
zutundu fedea;
baña geidea jota
ez bere aragia.
Ona bere burua
gaiztoa geidea
ori da aŕoaren
neuŕi ta legea!
¡Azi oen alorta
da matxinadea!

Lebitadun obispo
aŕo ta dongeak
noiztik ona dozuez
gai ta eskubideak
uskurtzan izateko
gure arteskariak?
Ala ez al doguz danok
eleiz-zaindariak
egizko Gotzain eta
geure jaupariak?

Beŕogei urte daukoz
gure Alderdiak,
edonundik entzuten
txakuŕan ausiak;
baña auŕera doia
bultzauta egiak.
Oñazez garbiturik
elburu-bideak
argiz alaituteko
abeŕi-mendiak.

Zerulaŕa.

Suitzaltzallien txakurrak

Arritokieta

Eŕi aundietan askotan gertatu oi da etxe batek su artzen duanean, umeak etxe barnean izan aŕen ezin atera al izatea, bilduŕ izuaz ixildu ta eskutatu egin oi diralako, eta keiak galerazoten dualako nun dauden ikustea.

London'en, onelako gertaera negargaŕiak eŕemediatzeko, txakuŕ erakuziak dituzte.

Txakuŕ abek bonberuakin bizi oi dira eta etxe batek su artzen duanean, bonberuakin juaten dira sua dan lekura eta umeak bilatzen sayatu.

Onelako txakuŕ batek, London'en amabi ume gaizkatu zituan. Bob zuan txakuŕ onek bere izena.

Bein, etxe batek su artu zuan, eta suitzaltzaleak eldu ziranean, andre batek erten zioten bidera negaŕ batean, urte bidun alabatxo bat etxe baŕuan zuala eta aŕen baño aŕen! Ez bai zioten ba berari etxean sartzen utzitzen!

Suitzaltzaleak Bob bialdu zuten.

Arin igaro zituan. Bob'ek eskalera malak eta eskutatu ere bai ke lodi artean.

Bost miñutu igaro baño len agertu zan txakuŕa eskalerak bera umetxoa atoŕa utzik ortzetan zuala.

Ama laŕituak artu zuan bere alabatxoa besoetan, eta pozaren pozez negaŕari eman zion, bizirik zegoala ikustean.

Bonberuak txakuŕari igortzi batzuek emanaz "Bapo, mutil! Portatu aiz, Bob, gixajo ori!" esaten zioten, eta nun edo nun eŕe ete zan begira zebiltzan txakuŕari.

Baña Bob estu eta laŕi zegoan bonberuen eskuetan, eta bere buruari teink gogoŕ bat egiñaz, suitzaltzalearen esku artetik iges egin, eta beŕiro ere su zegoan etxe baŕura sartu zan.

Suitzaltzaleak uste izan zuten beste umetxoren bat izango zala etxe bizitza artan eŕetzeko zorian, baña andreak ezetz zion, alabatxo bakaŕ uraxe beste umerik ez zuala.

Onetan, beŕiro agertu zan Bob, ortzetan zerbait zualarik, eta len egin zuan bezelaxe, poliki-poliki luŕean laga zuan.

Eŕetzen ari zan etxeari begira zegoan lagun pilcak peŕe algara aundi bat egin zuan txakuŕak zer ekaŕi zuan ikusi zutenean.

Bob onak, andere aundi bat atera zuan. Neskatxoak jolasean egiteko zuan anderea.

(Leo Tolstoi'k idatzitako "Les chieus des pompiers,,'etik euzkeratuta.)

Auteskundiak

Lasteŕ doguz. Zer egingo dogun? Arerijo gustijak biŕindu egingo doguz, eŕegetaŕ gustijak alkaŕtzen ba-dira, be. Bilbao'ko "Gaceta"txuri, be, moño dotoria kenduko dautsogu. Guzuŕa baño eztarabil. Ara zer iñuan. ezkeŕtaŕak, 63.000 autaŕki edo boto ixango ei-dabez. Eskumaŕ españa-zaliak, ostera, 40.000. Eta geuri zenbat emoten dauskuzan? 37.000. Zeruko profeta andija ei-da Urkixo jauna, baña olako lekokeririk etxako iñori bururatzen. 1933'gaŕen urtian, be, profeta legez zenbaki onexek emon euskuzan: eskumaŕak, 25.000; ezkeŕtaŕak, 60.000, eta abeŕtzaliak, 50.000. Zer jazo zan? Abeŕtzaliak, 57.547; ezkeŕtaŕak, 51.190; eskumaŕak, 20.189. Igaŕle edo profetak ondo geratu ziran.

Baña orain guzuŕa darabil abuan eta beste astokeri onexek emon dauskuz. Ezkeŕtaŕai eregalau dautsez 3.000 autaŕki; eskumaŕai, 15.000, eta geuri kendu dauskuz 12.300. Zetarako egiten dauzan pesteкeri oŕeik? "Gaceta"k ondo daki. Guzuŕ-bidez oztiak atzipetu gura dauz. Bilbao'ko auteskundiak eta ludikuak, be, olan atonduko geunkez. Emen bat kendu, an zortzi ipiñi, ta kitu. Atzo Correo-txaidian gaste batek neuri buruz: "Eta zer egingo dozube? Egin zer egingo dogun, neuk areri. Irurogei milatik gora!"

Baña guzuŕezko zenbaki oŕeikaz elburu bat jo nai leuke. Katoliku bati dagokijonez, auteskundietan autaŕkirik geyen daukonari lagundu biaŕ yako. "Gaceta"txuk ikusi-eragin nai dautse gustijai eskumaŕak dirala abeŕtzaliak baño geyago. Ori guzuŕa dala? Eta zer? Jaunkua'ren ordezkari oŕei ardurarik eztautse egiten olako gauzak.

Ikastolak eta irakasleak

I

Lateŕi-irakasleak gitxi irabazten ei-dabe. Aspaldiko leloa. Gitxi ala asko, eztakit egia dan. Gizonak, onbidetsu izateko, uzkurtz-arazoetan artez ibilteko, diru arazoetan be "ondotxo" ibili bear ei-dau. (Croizier...) Mercier agurgaŕiak diñuanez, gizonak zerura igotzeko eskubidea ta luŕeko ondasunen "zatitxo" bat izateko eskubidea ei-dauz. Eta irakasleak? Irakasle diranez, euren arazoetan yakitun izateko eskubidea dabe. Yakitun izateko eskubidea ta "yakitun izan beaŕa". Eta izan be, geroago ta yakitunago, irakasle obeago. Ori egiteko baña, ikasten yaŕaitu bear. Ikasten ezpadabe, ikasitakoak aztu ta baŕirik ikasi ez. Eta yakitunago izan beaŕean ezyakiñago bigurtuko dira. Ikasten yaŕaituteko, gogoa ta astia bear dira. Irakasleak ikasteko gogo ona izan aŕen astirik ezpadau, eztau ezer ikasiko. Irakasle izateagaz gitxi irabazten badau, bear dabena irabazteko bestelako bidietan sartuko da. Irakasle batek erabili bear dauzan gayak alde batera itzi, ta irakasle danez egoki etxakozan gayak erabiliko dauz. Ez geroago ta irakasle obeago izateko, diru geyago irabazteko baño.

Nire aburuz, ba, irakasleai ondo ordaindu bear yake, buru-austarik ez izateko lain, gerora begira ez egon biar izateko lain, bestelako irabazpide-bila ez ibili bear izateko lain. Bakoitzari berea eta irakasleai be eurena. Guztiok gara gogaide arazo onetan.

卐 卐 卐

Lateŕi-irakasleak gitxi irabazten ei-dabe. Geyago emon bear ei-yake. Nundik atara irakasleai emoteko? Oŕa aizkorea!

[illegible] zue ogasun-arazoetan yakitun. Neure "apurtxoak" bear bezela erabilteko be amaikatxu buru-auste izaten dot. Ezin, ba, iñori ezer irakasteko yakitun izan bearko dau edonok. Gauza bat txarto edo dagoala esateko? Ezetz uste. Orixe bakaŕik gura dot neuk be. Txarto dagoan gauzaren bat esan.

Madrid'en argitaratzen daben "Revista de Pedagogía,,'k eragin daustaz leŕotxo oneik. Nundik atara irakaslientzako dirua? Ona "Revista de Pedagogía,,'ren erantzuna:

"¿Modos de obtener esta cantidad?

a) Pase al Tesoro de todo lo que abonan las provincias y los Municipios [illegible] enseñanza primaria...

c) Impuesto sobre los colegios privados. la mayoría de los cuales no pagan hoy a la Hacienda.

d) Impuesto a los padres de familia por cada hijo y año que lleven en la escuela particular, siempre que tengan sitio en la nacional.

e) Abono del certificado de estudios primarios que con carácter obligatorio se exigirá a los que hubiesen utilizado la enseñanza privada.

En cinco años de llevar a rajatabla el cumplimiento de estas... normas económicas tendría el magisterio dignificada su situación económica."

Ederto, ezta? Eta lateŕi-irakasle eztiranai? Besarkada bat emon dagiela Durango'rako tranbiak. Aldizkingi oŕetaikoak egin gura dabenari izen egokiz deituteko, nire burua yakituntzat dauakadanaŕen, izen bat bakaŕik bururatuten yat: lapuŕetan egin.

Irakaslientzat dirua sortzeko asmatu dabezan bide oŕeik ezin ontzat artu zentzuna dabenak. Gitxiago, atan be, katoliko diranak. Bide oŕeik asmatu dauzanak eztaki zer aginduten daben Yaungoikoak ikastola-arazoetaz. Aldi onetako lateŕi-zaleak asmatu ta edatu dabezan irakaspenak bakaŕik ikasi dauz. Ikastola-arazoak lateŕiaren eskuetan bakaŕik yaŕi bear dirala usteko dau. Bego gure irazk[illegible] uŕengorako.

Mikelats.

GALDAKANO

Uŕen datoŕkiguzan aldun-auteskundieak dirala-ta artegatuten asi dira eŕi oentan be, españazaliak, edo obeto esanda euzko-abeŕtzalien betiko arerijuak. Baña oindiñokan jakin dogunez azpi-sugiak legez baño eztabiltz. Oŕezkero ikusiko dogu noraño elduten diran godo-zale ta azkaltzaliak.

Gu euzko-abeŕtzaliok, beti legez edo biaŕba iñoiz baño gertubago, ezetariko naste-barik. Euzkadi'ren azkatasun-aldez. Eskuma ez ezkeŕik begiratu-gabe, auŕera eskubidia daukogun jabetasuna loŕtu-aŕte.

—Oztetza andija juan zan igaroriko igandian Bilbao'ko Euskalduna'ra itzaldi abeŕkoyak entzutera. Esan dauskubenez itzaldi atsegingaŕijak ixan ziran.

—Entzun dogunez lasteŕ ezkonduko da gure lagun ona baxen abeŕtzale zintzua dan Yuŕebaso'taŕ Pilipa, Itzagiŕe'taŕ Miren andereño abeŕtzaliaz. Zorijonak.

—Lenago zerbait esan ba-dogu, baŕiro be esan biaŕ dogu. Gumuzio'ko auzo-ikastolak dirala-ta. Auzune onetan sei ta saspi urtedun umiak Ikastola oŕetara saŕtu ezinda, tokirik eztagotako (?) alan diñoe, dagozala. Zelan ixan leike? Auzo-ikastola oŕen ardurea daukenak, edozeñek daukon legez, neke-aldijak ixan biaŕ dabez. Beste eŕi edo auzune bateko ikastolara umiak bialtzia elitxake gauza egokija, ba.

Basakiña.

Errijetatik

ZEANURI

ILDEGI'KO KAPILLA BAŔIJAREN ONESKUNDIA.—Igaro zan igandean elezkixun ospetsuben jaŕayan ixan zan. Uribasteŕa'taŕ Joseba'ren sendija, be [illegible] zan, baña berak etoŕi eziña ixan eban gaxokarik egualako. Jaupa nagosijan Otxerin-jauregi'taŕ Ander pantzezkataŕak egin euskun itzaldija eta jaŕayan oneskundia ixan zan eŕija be bertan zala. Eŕi-agintarijen itzaldi sutsuak ixan genduzan goraldubaz Uribasteŕa jaunaren esku zabala eŕiko biaŕ-ixanetan eta batez be kapila onen egintzea geyen geyena berari zoŕ yakolako. Onako egite onak eskaŕtu biaŕ doguz eta eŕijagaz batera nirea be aŕtu begi.

BAÑA... BAKOTXARI BERIA.—Kapila baŕi onen arpegi-orman eŕderazko idazkun batek dirausku Uribasteŕa jaunak Zeanuri'ko eŕijari opaldurikua dala, eta au ezin egiztau, eŕijaren aŕpidia onetarako ixan zan auŕeti txanburu edo paŕoko jaunak elexati eŕijari allrate egiten dabenen aginduz iragaŕita.

Eŕijak beti lez ondo erantzun ixango dautsela egin-biaŕ oni, bete-betean nago, eta eskaŕ-ona idazkun bertan agertu biaŕa dago bakotxari beria emoteko.

NORENTZAKO EGIÑA?—Erderazko idazkuna omendu gura dan jauna euzkeldun-euzkalduna ixan da? onetarako lagundu daben eŕija be, euzkelduna; ildegi aretan dagozan gorpuak euzkeldunak, Jangoikuan anyagaz bertaratu biaŕko dogunok be, euzkaldunak; norentzako eŕderazko idazkun ori egiña dan jakingo ete dogu? Ataturiko utzune bijak, egin biaŕ dabenak zuzenduko dituzalakuan nago, alan biaŕtuta dago-ta.

BATZOKIJAN.—Lengo igandian itzaldi bero-beruak euntzun geu[...] lenengo "Zidoŕa'ri" eta uŕengo [...] loya,,'ri. Bata itz-neuŕtu egoki[...] ak entzun geuntsazan oni, eta e[...] apuŕtu biaŕeko txalo ugarijak [...] zituan ordez. ¡Badaki beronek [...] gili-gili egin baseŕitaŕai!

DEUN AGATE.—Taldiak zuze[...] ko gauŕ aŕatsaldeko lauretan [...] dira gure gastiak Batzokijan.

Auteskundiak be bayatorkuz! [...] zaŕ ta gaste!

Otxerin-me[...]

GAUTEGIZ-ARTEAGA

AUTESKUNDIAK.—¡Gora bijo[...] Egun gitxi baŕu auteskundiak [...] eta Abeŕijak, geure ama Euzkadi[...] katuten dausku geure bijotzetako [...] tasuna, geure laguntasuna, are[...] menpetik azkatu gura ba'dogu...

Etsai ankeŕak, geure arerijo[...] lak; eskoitaŕak eta, ezkeŕtaŕak, [...] di bijetatik zirikatuten gaituez. [...] alpeŕik ixango dira beren zirikad[...] tijak! Gu, euzkotaŕok, geure a[...] benetan maite dogunok, autaŕki [...] tez, zelairatuko gara gudarako, [...] iñoren bilduŕ barik eta, iñoiz baño [...] retsuago, iñoiz baño alkaŕtuago [...] Ama Euzkadi'ri bixitzia kendu [...] dautsoenak zapaldu eta, biŕindu[...] Guda onetarako eztago emendijo[...] zaŕ edo gasterik; danak dira [...] kuak; danak dira, bein ogei ta i[...] tera eldu ezkero, autaŕki-ezpatia [...] etan aŕtu eta, arerijuari bijotzeti[...] tzeko, berebixikuak. Ia, ba, danok [...] zaŕ eta gastiok geure abeŕija [...] teko, geure Euzkadi arerijuen [...] tik azkatuteko! ¡Gora bijotzak!

BESTE EŔITAŔ BAT...—Bay[...] taŕ bat, adizkide on bat, eŕirik-[...] bao'ko etxe baten ordezkari a[...] euzko-oituradun lauki polit[...] Bidasolo'taŕ Jenaŕ'ak dabiltzan [...] berezijok atsegingaŕijak dira e[...] lientzat. Ganera merke merki[...] Akatzak idoroten asi ezkero, esan [...] ke ondo maŕgoztu barik dagozala [...] irudijak baŕegaŕijak dirala eta, [...] Baña dauken saneuŕirako obari[...] ezin leike aŕkitu. Tamalez, gau[...] nian, zorijoneko "krisijaz" [...] ezin gara eldu eta, orixek gabil[...] to. Baña, dana-dala, eŕitaŕ ba[...] lagunduten yako. ¡Auŕera, adizki[...]

Akong Junaj[...]

Tiki-taka

Euzko-antzeŕti, oleŕki, abesti, eresi eta dantzai biaŕ yaken berotasuna, arnasea eta indaŕa emoteko asmoz ontsu soŕtu da Beŕmeo'ko itxas-eŕitxu politian antzeztaldi baŕi bat. Ugutzau, be, egin dabe. Ixena, be, ipiñi. "Tiki-taka".

"Tiki-taka,,'k esan gura dau, Beŕmeo'ko euzkeraz, geldi-geldika, atzerazkorik egin-barik auŕerantza juatia. Esate baterako: Umetxuba, etxeko kuttuntxu - txikitxubena lenengoko aldiz iñoren laguntza-barik bazteŕ batetik bestera oñez, "tiki-taka" asten danian, auŕ onen atamak poz-pozik aduŕa darijoela egoten dira. Eta aidekide ta auzokorik, be iñoz etxera ba'datoŕ, bat-batian, aŕotuta lez esaten dautse sendi onek arpegija iŕi-baŕeka ipiñita: Gure txikitxuba sortsi ilebete da jayo uala eta lau agin daukaz, eta, tiki-taka, be, ibilten daki.

Oŕa, oŕ, ba, argituta, "tiki-taka,,'k zer esan gura daun. Beti auŕerantza juatia.

Auxe da "tiki-taka", atzerazko barik auŕera eta auŕerantza, ekin ta ekiñian, Goi-buru'ra elduaŕte astiro-astiro eta geldi-geldika Euzkadi-ziaŕ Abando'ko ziñopearen abots zolija joten juango dan gaste-taldiaren ixena.

Guraso-bako umerik ez ludijan. Eta koskoŕtxu onek, be, ata on-on bat dauka. Bera, Sabindaŕ idazle sutsuba; Beŕmeotaŕ matalia eta JEL ikuŕduna. Atxika-Alende'taŕ Alberta, "Jonalbeŕ" osagile ospatsuba.

"Tiki-taka" antzeztaldiak gura dau zabaldu eta berbiztu gure Abeŕijan eta Beŕmeo'n be aztuta lez dagozan Eleizalde, Ortuzaŕ, Ispitzua, Maruri, Atxika-Alende eta beste onen antzeko anei idazlari ospatsubaren antzeŕki-lan eta asmuak. Obeto esateko; oldozpenak.

Gaste-talde onen lenengo uŕtekera antzokira gaŕantzi-gaŕantzitsua ixango dan ustian nago. Ikasten beintzat antzeŕkilan edeŕik asko daukaz. Bijotzeraño eldutekuak. Eta abeŕtzaletasunatzaz be saŕitan begijetatik matekiro anpuluak atarako dituzanak.

"Tiki-taka" taldia ezta geratuko len atatu doguzan aŕluakaz bakaŕik. Ez. Beste era askotara be jokatuko dau.

Gaste onen ikuŕi auxe da: ikasi lenengo, gero irakasteko. Oin-aŕi sendua berau.

Beronek "Oldargi", "Jostari", "Elai-Alai" eta onen antzeko euzkotaŕ antzeztalde ta abestalde gustijai. Aguŕ samuŕ ta anaikoŕ bat dagitso.

Eta 1936'gaŕeneko urte onetatik auŕerantza zuben aŕtian beste euzko-gudari bat geyago daukazube. Guda egileko goirago atatu doguzan bake-izkilubakaz Euzko-Jakintza eta azkatasun-alde. Eta batera garbitu Euzkadi geure Abeŕija gauŕ eguneko Uŕtzinge, birau, moskoŕ ta lotsatxaŕ gustijaen erpe zoŕotzatatik. Osatuteko bere zaur-ustel-minkoŕak. Eta indaŕ gustijakaz alegindu Abendeŕi oneri opauten betiko zorijona.

Ori bada zuben asmo ta Goi-Buruba, ondo etoŕi bedi "tiki-taka", bixitzara.

Uŕkidi.

Euskeltzaleen Orratza
Saltzalientzat
Lko. BAT
Saneurri berezia'
Legazpi, 10'an. - Urrut. 13.777. - Donostia

Guztijok lankide

Aberri - alde

Ez al dozu iñoiz oartu, ira[...] iñuŕitxuben bixikeria? Gixonok [...] areik be, euren arduratxubak [...] dabez.

Nai-ta guk iñuŕi-toki bateko [...] txu guztiak bardintzat etsi, batz[...] dik bestiakana alde andija ixaten [...] andi-txikijak, sendo-makalak, ind[...] indargiak... ixaten dira euren [...] be. Baña nik neuk beintzat oind[...] an ezin ikusi ixan dot alperkeri[...] dan iñuŕi bakaŕ bat. Andi, txiki, [...] do, makal, indartsu, indarge ta [...] esan-da bat bere ezta lange geld[...] Iñuŕijak be elburu bat dabe, ne[...] eukiteko udan batu, ta euren elbu[...] jadesteko alak eta leŕak dagiez. B[...] be euren tokija galzorijan ikusten [...] benian, ikusgaŕijak ixaten dira [...] esturak eta laŕijak.

Oŕetariko iñuŕi-bazkun (!) bat [...] da geure irudi egoki-egokija? edo [...] tzat, ¿ez ete-leuke ixan biar? "[...] goikua eta Lagi-Zaŕa" elburutzat [...] dogunok, ¿zegaitik oŕetariko "ba[...] bat eredutzat artu ez? Jel'tzale [...] -benetakuak ba-gara, guztijok eta [...] kotxak, Euzkadi'ren azkatasuna [...] tzera jo biar dogu. Geure Abeŕi [...] ezautzeko zorija ixan dogunok, [...] tzazko bete-biar andijak doguz. [...] nak egindako bixidun ixaki gu[...] aŕtian lez, Jel-tzalion artian be, [...] rikuak gagoz, guztijok gara bar[...] ak: batzuk adimen-argidunak [...] moteldunak geyenok; areik jakit[...] ezjakiñak gu; azkaŕ-bulartsubak [...] kuak, kementsubak eragokuak [...] zak, baŕez, emetikuak...

Baña batzuk eta bestiok, gu[...] Abeŕi-aldez al doguna egitera be[...] rik gagoz: Gauza andijak, oŕeta[...] gai danak; txikijak, andijak eg[...] jayo eztanak. Bakotxak egin be[...] daun eraz, baña alik geyen eta [...] onduen. Ezpete iñor zerutik zer [...] siko gelditu. Zerutik, biaŕ doguna [...] ŕiko yaku, baña geuk lenengoz [...] biaŕ.

卐 卐 卐

Euzkadi-aldez lan egiteko g[...] beti dogu, baña aukera-aukerakua [...] aingoxe au. Geure abeŕijaren e[...] [illegible]ntzat gaŕantzitsubetan be g[...] tzitsubak diran auteskundiak, g[...] doguz. Ez tamalez auteskunde oŕe[...] lortu al ixango dogun garaipena [...] uts-utsian geure abeŕija lotuta d[...] estuntzak biŕinduko doguzalako, g[...] pen onek biaŕ-biaŕa dogun a[...] osua lortzeko bidiak leundu egingo [...] uskuzalako baño.

Lan dagigun, ba, abeŕtzaleok. B[...] ra ezin dogunok, bestera. Eztaki[...] zetara jokatu? Besterik ezin ba-d[...] geuk abeŕtzale zintzotzat etsiten [...] guzanak agintzen d[...] laguntzaren biaŕixana eukiko dabe[...] Asko edo gitxi, guztijok al dog[...] giñuan jo ta kia, geure abeŕi-alde[...]

Lapeŕi'ko Lape[...]